

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/140/2020
Identifikačné číslo spisu: 1716201603
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1716201603.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova č. 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: K. Z., bývajúci Š. XXX/XX, V., o zaplatenie 5.868,19 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 39 C 92/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020, sp. zn. 4 Co 1/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020, sp. zn. 4 Co 1/2019, v napadnutej potvrdzujúcej časti (I. výrok) a rozsudok Okresného súdu Pezinok z 11. septembra 2018, sp. zn. 39 C 92/2016 vo výroku, ktorým žalobu zamietol v časti nároku na zmluvný úrok (II. výrok) z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Pezinok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 39 C 92/2016-46 z 11. septembra 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6.147,60 €, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 6.140,65 € od 23. októbra 2015 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 44,56 %. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobou uplatnený procesný nárok je čiastočne dôvodný. Konštatoval, že žalovaný ku dňu predčasnej splatnosti úveru (22. októbra 2015) dlhoval žalobcovi na istine úveru sumu vo výške 5.868,19 Eur, na úrokoch z úveru dlhoval sumu vo výške 272,46 Eur, na poplatkoch z poistenia dlhoval sumu vo výške 4,58 Eur a na úrokoch z omeškania dlhoval sumu vo výške 2,37 Eur. Pokiaľ žalovaný tieto sumy žalobcovi v lehote splatnosti neuhradil, dostal sa dňa 23. októbra 2015 do omeškania s plnením peňažného dlhu a žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie úrokov z omeškania. Okresný súd uzavrel, že dôvodný bol nárok žalobcu na zaplatenie istiny úveru (5.868,19 Eur), úrokov z úveru (272,46 Eur), poplatku za poistenie úveru (4,58 Eur) a úrokov z omeškania (2,37 Eur) do dátumu predčasnej splatnosti úveru. Žalovaný bol s plnením istiny úveru a úrokov z úveru vyčíslených do dátumu predčasnej splatnosti úveru v omeškaní od 23. októbra 2015, preto bol podľa súdu prvej inštancie dôvodný aj nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania z dlžných súm istiny úveru (5.868,19 Eur) a úrokov z úveru (272,46 Eur) od 23. októbra 2015 do zaplatenia. V ďalšej časti

súd prvej inštancie žalobný návrh žalobcu zamietol ako nedôvodný, nakoľko dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na zmluvne dohodnuté úroky vo výške 13,90 % ročne z uplatnenej sumy istiny v žalobcom uplatnenom rozsahu (od 23. októbra 2015 do zaplatenia), pretože z platnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere mohol žalobca oprávnené požadovať zmluvne dohodnutý úrok vo výške 13,90 % ročne len do termínu predčasnej splatnosti úveru dňa 22. októbra 2015 (ktorý mu bol aj súdom priznaný) a nie aj po tejto dobe. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) a žalobcovi, ktorý mal vo veci čiastočný úspech, priznal čiastočný nárok na náhradu trov konania (44,56 %). Pri výpočte výšky čistého úspechu žalobcu v spore súd zohľadnil výšku žalobcom uplatňovanej sumy ku dňu vyhlásenia rozsudku, oproti výške žalobcovi priznanej sumy.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 Co 1/2019 z 29. apríla 2020 potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti (vo výroku II.); v napadnutej časti o nároku žalobcu na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 44,56 % (výrok III.) rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd konštatoval, že sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie o nedôvodnosti nároku žalobcu na úroky z úveru po jeho zosplatení. Uviedol, že vzhľadom na výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach všeobecných súdov Slovenskej republiky a aj jednotlivých senátov Krajského súdu v Bratislave k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatení spotrebiteľského úveru Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave na svojom rokovaní dňa 20. februára 2019 v zmysle ust. § 17 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijalo Stanovisko č. 1/2019, podľa ktorého v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Vo vzťahu k napadnutej časti o nároku žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 44,56 % odvolací súd zaujal názor, že súd prvej inštancie úspech a neúspech žalobcu v prvoinštančnom konaní nesprávne právne posúdil, keď pre účely tohto právneho posúdenia nevychádzal len zo žalobcom uplatnenej istiny, v konaní o ktorej bol žalobca v plnom rozsahu úspešný, ale nesprávne právne pre účely posúdenia jeho úspechu v konaní vzal zreteľ na jeho neúspech v konaní v časti ohľadom zmluvného úroku, ktorý tvorí len príslušenstvo žalovanej pohľadávky.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil, podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a v tomto rozsahu aj rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol žalobu v časti nároku na zmluvný úrok, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. S poukazom na judikatúru najvyššieho súdu trval na tom, že tvrdenie prvoinštančného i odvolacieho súdu, že po zosplatení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, neobstojí.

4. Žalovaný sa k dovolaniu v stanovenej lehote nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), za ktorú koná jej zamestnanec, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné aj dôvodné, preto rozsudok odvolacieho súdu a v rozsahu napadnutom dovolaním aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

6. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodnil dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ním namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav). Dovolateľom vymedzená právna otázka (či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení) síce v čase podania dovolania (20. júla 2020) bola dovolacím súdom vyriešená (rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020), no nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní.

7. V prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď tvrdí, že právna otázka od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Vychádzajúc však z obsahu dovolania a samotnej argumentácie prezentovanej v dovolaní (§ 124 ods. 1 CSP), ktorá predstavuje materiálny substrát samotného dovolacieho konania a súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (teda aj to, či daná právna otázka bola/nebola dovolacím súdom riešená), odvolací súd prípustnosť dovolania vyvodzoval nie z formálne deklarovaneho ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ale z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 C.s.p.) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8 Cdo 54/2018, I. ÚS 51/2020).

8. Dovolateľom nastolenou otázkou sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 (a ďalšími naň nadväzujúcimi rozhodnutiami, napr. sp. zn. 2 Cdo 83/2020, 3 Cdo 1/2020, 5 Cdo 46/2020, 6 Cdo 56/2020, 7 Cdo 186/2020, 8 Cdo 135/2020, 9 Cdo 24/2020), v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

9. Zároveň dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP uvádza, že ide o dovolanie podané žalobcom v obdobnej veci, aká už bola v počte aspoň päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa. V týchto konaniach bola podrobne riešená otázka prípustnosti a dôvodnosti jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - porovnaj napr. konania vedené na dovolacom súde pod sp. zn. 4 Cdo 11/2021, 4 Cdo 22/2021, 4 Cdo 94/2021, 7 Cdo 24/2021, 7 Cdo 48/2021. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP dovolací súd už ďalšie dôvody neuvádza, doplní iba, že dovolateľom nastolenú právnu otázku dovolací súd riešil rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30. marca 2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 ako rozhodnutie č. R 5/2021. Jeho právna veta znie:

„Po vyhlášení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“

10. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP), keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku, ktorým rozhodol o zmluvnom úroku po zosplatnení a o trovách konania (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

11. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.